

УДК 336.131:005.92 І 98

В.В. Іщук, викладач економічних дисциплін

Л.К. Худякова, викладач економічних дисциплін

Л.А. Вовк, викладач економічних дисциплін

ВСП "Технологічно-економічний фаховий коледж БНАУ"

СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. В статті розглянуто та проаналізовано сучасний стан цифровізації українського економічного та управлінського простору, оскільки цифрова економіка – один з основних векторів розвитку української економіки протягом наступних 10 років.

Ключові слова: цифровізація, індекс електронної участі, е-індикатори, цифрова інфраструктура

Умови для розвитку цифровізації створені розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про План заходів щодо реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр.» від 17 січня 2018 р. №67-р [1].

7 листопада 2018 р. набрав чинності Закон України «Про електронні довірчі послуги», який спрямований на реформування національної нормативної бази у сфері кваліфікованого цифрового підпису шляхом імплементації законодавства Європейського Союзу. Він реалізує право на сервіси Mobile ID – перспективної цифрової технології, яка уможлиблює зростання швидкості розвитку цифрового врядування з обов'язковою соціально-політичною інклюзією та відповідальною участю громадян, тобто цифровою партисипацією (digital participation) [5].

Для того, щоб скоригувати політику цифрової трансформації важливо проаналізувати міжнародні тенденції. Рівень розвитку цифрового врядування країн оцінюється Департаментом з економічних і соціальних питань ООН із 2003 р. за індексом розвитку цифрового врядування EGDI (E-Government Development Index). Індекс EGDI включає сукупність інших субіндексів та використовується для вимірювання готовності та потужності національних адміністрацій у використанні ІКТ для надання інформаційних послуг населенню, бізнесу та органами влади.

Якщо порівняти дані України з даними інших країн, то можна зробити висновок, що найбільше відхилення мають субіндекс людського капіталу та субіндекс телекомунікаційної

інфраструктури, на що і потрібно звернути особливу увагу для поліпшення рейтингових позицій України.

Загалом, можна відзначити, що Україна у 2020 році порівняно з 2018 роком у даному рейтингу піднялась на 13 позицій. Значного успіху в розвитку цифрової держави серед країн-лідерів досягла Естонія, яка зробила 99% державних послуг цифровими. Зокрема, ця країна запровадила цифрову ідентифікацію громадян, інтернет-голосування, цифрову візу тощо.

Тренд індексу EGDІ з урахуванням субіндексів для України впродовж останніх восьми років свідчить про позитивну динаміку: EGDІ зріс на 0,1466 одиниць, субіндекс онлайн-сервісів OSI зріс на 0,4376 одиниць, субіндекс телекомунікаційної інфраструктури ТІ зріс на 0,2407 одиниць, проте субіндекс телекомунікаційної інфраструктури НСІ зменшився на 0,0585 одиниць.

Індекс електронної участі EPI (E-Participation Index) обраховується експертами ООН поряд з індексом EGDІ. Завданнями держави щодо електронної участі громадян, з одного боку, є покращення доступу громадян до інформації та публічних послуг; з іншого – сприяння участі в ухваленні громадських рішень. EPI розширює аспект опитування щодо цифрового врядування, зосереджує увагу на використанні онлайн-сервісів для полегшення надання громадянами інформації, взаємодії із зацікавленими сторонами й участі в ухваленні рішень. Математично EPI розраховується як сума трьох індикаторів: е-консультування; е-інформування; е-ухвалення рішень[4].

За даними дослідження ООН, за період 2016–2020 рр. удвічі зросла кількість країн із дуже високим індексом електронної участі EPI (із 31 країни у 2016 р. до 64 країн у 2020 р.). Водночас кількість країн із високим та середнім рівнем електронної участі дещо зменшилася, оскільки багато з них перейшли до групи країн вищого рівня електронної участі. Спостерігається позитивна тенденція до використання урядами механізмів електронної участі, оскільки відбулося скорочення кількості країн із низьким індексом електронної участі EPI.

Аналіз тренду EPI для України свідчить, що відбулося зростання значення індексу за 8 років із 0,1579 до 0,8095, що дозволило посісти у 2020 р. 46 позицію в рейтингу порівняно із 75 місцем у 2018 р. серед 193, увійти у групу країн із високим рівнем е-участі. Найбільшого прогресу досягнуто в частині розвитку електронної участі в ухваленні державних рішень. Суспільство почало чітко розуміти, що впровадження та розвиток цифрового врядування дозволяють суттєво підвищити рівень прозорості та відкритості

органів публічної влади, а також рівень залучення громадян у демократичні процеси. Динаміку показників цифрового врядування в Україні можна також відстежити на основі The Global Innovation Index (GII) та The Global Connectivity Index (GCI).

The Global Innovation Index (GII) – глобальний індекс інновацій, який оприлюднюється за підтримки світової організації інтелектуальної власності, на основі 80 показників [5]. Серед 131 країни, де проводиться міжнародне вимірювання, Україна посіла 45 позицію в рейтингу «Глобальний інноваційний індекс 2020», покращила показник 2019 р. на дві позиції. Загальний рейтинг очолила Швейцарія.

The Global Connectivity Index (GCI) – глобальний індекс підключення, що був створений для аналізу широкого спектра показників інфраструктури цифрових технологій [5]. Даний показник розраховується щорічно на основі 40 показників, що відстежують вплив цифрових технологій на цифрову конкурентоспроможність та майбутнє зростання, за даними 79 країн світу із 2014 р. За останні п'ять років Україна зросла на 6 позицій у рейтингу і зайняла 50 позицію у 2019 р.

Позитивна динаміка значення індексу свідчить про стабільний розвиток інфраструктури ІКТ. Україна має доступну мобільну широкосмугову мережу для своїх людей, а тарифи на передплату мобільних широкосмугових мереж набрали максимальний показник індексу GCI у 2019. І впродовж року зросло проникнення смартфонів і комп'ютерів.

Висновки. Проведене дослідження сучасних тенденцій цифровізації показало, що Україна займає добрі позиції в загальних рейтингах. Проте потрібно зауважити, що глобальна цифрова трансформація прискорюється, досягнення України порівняно із цифровізацією світу, особливо в умовах пандемії, не виглядають таким реактивними. Однак, для того щоб Україні наздогнати європейські країни існує необхідність у значному інвестуванні у цифрову інфраструктуру.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр. та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р.
2. Деякі питання цифрового розвитку : постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 р. № 56.
3. Карпенко О., Левченко О., Сакалош С. Партисипативні трансформації на місцевому рівні: електронна та цифрова

демократія. Актуальні проблеми державного управління. 2019. № 1 (77). С. 111–115.

4. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020). Концептуальні засади (версія 1.0). Hiteh-office. 2016. 90 с.
5. Ніколіна І., Януш М. Особливості впровадження та перспективи Mobile ID в Україні. Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. 2019. № 34. С. 91–95